

Raadsvoorstel

Waalre, 14 mei 2024

Vergaderdatum	: 2 juli 2024
Voorstelnummer	: 2024-51
Zaaknummer	: 753840
Portefeuillehouder :	: M.F. oosterveer
Naam opsteller	: K. Schellekens
Naam voorstel	: Voorstel tot instemmen met de Kadernota 2025
Grondslag raadsbesluit	: De Kadernota 2025 stelt de gemeenteraad, tezamen met de RIB meicirculaire 2024, in staat door middel van kaderstellende besluiten richting te geven aan de opstelling van de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 Toelichting: vul hier in waarom de raad een besluit moet nemen over dit voorstel bijv. wettelijke verplichting, eerder verzoek van de raad, regionale afspraak etc.

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met de Kadernota 2025 met de financiële voorstellen in de tabel in hoofdstuk 6;
2. In te stemmen met de financiële uitgangspunten in Hoofdstuk 2 van de Kadernota 2025 en de volgende toegevoegde uitgangspunten in het ombuigingenproces:
 - a. Begroting is leidend, budgetten mogen niet worden overschreden in het begrotingsjaar;
 - b. Wettelijke taken moeten doorgaan;
 - c. Reeds aangegane verplichtingen gaan voor op nieuwe ambities;
 - d. Waar mogelijk werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren;
 - e. We kijken naar alle portefeuilles maken op basis van argumentatie keuzes op alle domeinen;
 - f. Bij vertrek van personeel kijken we altijd kritisch of en hoe we de vrijvallende formatie invullen;
 - g. Nog geen extra belastingdruk voor de inwoners (buiten de vastgelegde afspraken);
 - h. Vrijval dekking uit algemene reserve in 2024 zetten we in als dekking voor het begrotingstekort in 2024;
 - i. We komen niet aan de ijzeren voorraad in onze reserves.

Onderwerp

Kadernota 2025

Voorstel

1. In te stemmen met de Kadernota 2025 met de financiële voorstellen in de tabel in hoofdstuk 6;
2. In te stemmen met de financiële uitgangspunten in Hoofdstuk 2 van de Kadernota 2025 en de volgende toegevoegde uitgangspunten in het ombuigingenproces:
 - a. Begroting is leidend, budgetten mogen niet worden overschreden in het begrotingsjaar;
 - b. Wettelijke taken moeten doorgaan;
 - c. Reeds aangegane verplichtingen gaan voor op nieuwe ambities;
 - d. Waar mogelijk werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren;
 - e. We kijken naar alle portefeuilles maken op basis van argumentatie keuzes op alle domeinen;
 - f. Bij vertrek van personeel kijken we altijd kritisch of en hoe we de vrijvallende formatie invullen;
 - g. Nog geen extra belastingdruk voor de inwoners (buiten de vastgelegde afspraken);
 - h. Vrijval dekking uit algemene reserve in 2024 zetten we in als dekking voor het begrotingstekort in 2024;
 - i. We komen niet aan de ijzeren voorraad in onze reserves.

Inleiding

Deze Kadernota 2025 heeft een sterke verbondenheid met de Jaarstukken 2023, de tweede tussenrapportage van 2024 en het Uitvoeringsprogramma. Dat is ook de reden dat al deze stukken op 18 juni 2024 oordeelsvormend en 2 juli besluitvormend geagendeerd staan.

Gezien het saldo voor het jaar 2024 na de eerste tussenrapportage van 2024 heeft uw raad opdracht gegeven aan het College om met een voorstel te komen hoe dit tekort aan te pakken. We zijn daarvoor een proces gestart dat we hebben beschreven in de raadsinformatiebrief van 7 mei. In de tussenrapportage staan ombuigingsvoorstellen die al dan niet ook een structurele component hebben. Deze zijn opgenomen in de Kadernota 2025. Daarnaast zijn in de Kadernota 2025 autonome ontwikkelingen opgenomen en zijn in de bijlagen het bijgestelde Uitvoeringsprogramma en lijsten met keuzes die niet meegenomen zijn in de ombuigingen opgenomen.

Beoogd resultaat

Met de Kadernota 2025 leggen we onze uitgangspunten vast voor het opstellen van de begroting 2025. De raad kan op basis daarvan uitgangspunten vastleggen en keuzes maken die verwerkt worden in de op te stellen begroting 2025.

Argumenten

- 1.1 We daarmee een kader hebben voor het opstellen van de begroting 2025.*
In de kadernota hebben we de maatregelen uit de 2^e Turap 2024 doorvertaald, de

keuzes toegelicht die we maken en de uitgangspunten vastgelegd. Het is nodig dat u deze op voorhand vaststelt, om een helder kader te hebben om de begroting voor 2025 op te stellen en sluitend te maken.

1.2 We daarmee ook duidelijk maken dat de financiële situatie zorgwekkend is en er zeer weinig ruimte is voor wensen en ambities buiten de wettelijke taken.

In de Kadernota wordt duidelijk dat we geen structureel duurzame financiële toekomst hebben als we geen forse ingrepen op onderdelen doen in de huidige begrotingsposten. Een fors aantal zaken moeten anders, met minder ambitie of kunnen we niet behouden. In 2024 doen we dat al, maar een groot aantal heeft ook voor 2025 en verder gevolgen. Daarnaast zien we dat er ook investeringen nodig zijn op wettelijke taken. Ook deze hebben we in beeld gebracht, net als ontwikkelingen die we op ons af zien komen die in de toekomst nog geld gaan kosten.

1.3 U heeft het budgetrecht en gaat over de kaders voor het opstellen van de begroting.

Dit is in de Gemeentewet vastgelegd en in onze financiële verordening.

1.4 U heeft inzicht in de meerjarige financiële situatie vanaf 2025.

De doorvertaling van de maatregelen in de Kadernota 2025 betekent ook iets voor de resultaten in de jaren 2025, 2026, 2027 en 2028. Dat perspectief is van belang om afwegingen te maken voor toekomstige investeringen, de stand van reserves en onze liquiditeitspositie.

2.1 Een set van afspraken helpt bij het maken van keuzes.

Keuzes moet je ergens op baseren en alle uitgangspunten zijn afgeleid van wettelijke verantwoordelijkheden, het Raadsprogramma 2022-2026, begrotingsdiscipline, standpunten vanuit de raad en organisatieafspraken. Bij elkaar leiden ze tot een kader waarin we afwegingen maken om zaken wel of niet te doen, op een andere manier of met minder middelen. Dat betekent dat er bijvoorbeeld de komende jaren geen middelen zijn voor vragen vanuit de samenleving als verhoging van subsidie (Waalres museum), voortzetting van een pilot (jongerencentrum), herstel op onderdelen in plaats van complete herinrichting van wegen die nog niet aan het einde van hun levensduur zijn (Gestelsestraat) of een sobere kerstviering voor de organisatie.

2.2 We blijven voldoen aan wettelijke taken en verplichtingen die we zijn aangegaan.

Vanuit de Gemeentewet zijn we verplicht een aantal zaken uit te voeren. Door een groter beroep op ondersteuning vanuit het Sociaal Domein, de oplopende prijzen en indexeringen kost dit ons steeds meer geld. We worden daar nog niet voldoende voor gecompenseerd vanuit het Rijk. Daardoor blijft er steeds minder ruimte over in onze begroting voor niet wettelijke taken. Dat betekent dat we pijnlijke keuzes moeten maken op zaken die we graag in stand hadden willen houden voor onze inwoners, maar die we ons niet meer kunnen veroorloven.

Kanttekeningen

1.1 De voorstellen voor de ombuigingen die nu voorliggen in deze Kadernota zijn niet eenvoudig tot stand gekomen.

De hele begroting is tegen het licht gehouden. Er is heel zorgvuldig gekeken naar

(on)mogelijkheden en daarover is stevig gediscussieerd binnen de organisatie en het college. We zijn ons steeds bewust geweest van het feit dat deze ombuigingen echt gevoeld gaan worden in onze gemeenschap, zeker ombuigingen in het sociaal domein. Voor het eerst moeten we snijden in zaken die als vanzelfsprekend voelen en waarvan we weten dat uw raad deze erg belangrijk vindt. Uiteindelijk ligt de keuze bij uw raad en we gaan ervan uit dat dat ook binnen uw raad tot stevige inhoudelijke discussies zal leiden. We zien dit als een onvermijdelijk proces om uiteindelijk tot weloverwogen besluiten te komen.

1.2 *De insteek is altijd geweest om met voorstellen voor ombuigingen te komen die evenwichtig verdeeld waren over alle beleidsterreinen.*

We realiseren ons dat dit op dit moment (nog) niet het geval is. De ombuigingen zoals voorgesteld binnen het sociaal domein zijn steviger dan binnen het fysieke domein. Er is zeker ook gesproken over forse ombuigingen binnen het fysieke domein, met name rondom wegen en openbaar groen. Uw motie van 7 november 2023 rondom besparen van kosten op grote projecten is daarbij betrokken en daar waar mogelijk is daaraan uitvoering gegeven. Er zijn verschillende argumenten waarom ombuigingen op wegen en groen nu beperkt terug te zien zijn op de lijst met voorgestelde ombuigingen, zoals contractuele en/of wettelijke verplichtingen en vergevorderde stadia van reeds lopende projecten. Wanneer uw raad besluit om af te wijken van deze verplichtingen of te interveniëren op lopende projecten, dan kan dit uiteraard worden betrokken bij de integrale discussie over deze kadernota, in aanloop naar het opstellen van de begroting 2025.

Kosten en dekking

Het begrote saldo voor 2025 uit deze Kadernota kan niet worden gegeven omdat de uitkomst nog afhankelijk is van keuzen die u maakt voor onder andere het Jaarresultaat 2023 en de vaststelling van de 2^e Turap 2024.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Burgerparticipatie

Er heeft voor het opstellen van de Kadernota 2025 geen actief burgerparticipatietraject over de kadernota zelf plaatsgevonden. Bij het behandelen van de kadernota hebben de politieke partijen wel de mogelijkheid de belangen van de inwoners van Waalre te behartigen en deze uiteindelijk bij de behandeling van de begroting 2025 in te brengen.

Inclusieve samenleving

Niet van toepassing

Communicatie

Een persgesprek heeft plaatsgevonden nadat u de Kadernota 2025 heeft ontvangen. Voorafgaand daaraan hebben de managers en de wethouders maatschappelijke partners geïnformeerd, waarvoor de besluitvorming gevolgen kan hebben.

Kernboodschap

We gaan naar een tijd waarin we de broekriem weer moeten aanhalen (zie ook wat al in de media hierover verschenen is). Waalre is hier al mee aan de slag ter voorkoming van tekorten. In onze nieuwe kadernota van juni moet de gemeenteraad de kaders vaststellen voor de begroting van 2025. Hierbij moeten nog scherper dan andere jaren keuzes gemaakt worden.

Wat doen we nog wel, wat niet of doen we het wel maar soberder? Daarnaast hebben we onze wettelijke taken die we moeten blijven doen.

Vervolprocedure en planning

Behandeling in samenhang met Jaarstukken 2023 en 2^e Turap 2024 oordeelsvormend in de gemeenteraad van 18 juni en besluitvormend in de gemeenteraad van 2 juli. Na vaststelling verzorgen we verzending van de documenten met besluiten naar de provincie.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

- Concept-Kadernota 2025 met bijlage:
- Bijgesteld Uitvoeringsprogramma 2025-2026

Bijlagen ter informatie

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie. Er zitten geen bijlagen bij dit raadsvoorstel.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

burgemeester

M.F. Oosterveer